

משרד החינוך
מינהל חברה ונוער

שבט בטבע תשפ"ג

מינהל חברה ונוער

תכנים, תכניות ופעילויות במחוזות

מרכז

חח"ק

- ✓ שילוב תכנים הקשורים בשינויי האקלים ב'קהילות לומדות': רכזי החינוך החברתי, רכזי המעורבות החברתית, רכזי הכנה לצה"ל ומנחי מועצות תלמידים.
- ✓ שילוב תכנים הקשורים בשינויי האקלים בהכשרות לכל רכזי החינוך החברתי, רכזי המעורבות החברתית, רכזי הכנה לצה"ל ומנחי מועצות התלמידים.
- ✓ הפצת תכנים חברתיים בנושא שינויי האקלים לצורך שילובם בשיעורי חינוך בבתי הספר.
- ✓ פעילות בזום בנושא שינויי האקלים לכל היו"רים של מועצות התלמידים בבתי הספר על-ידי מועצת התלמידים המחוזית.
- ✓ קיום שווקי "קח תן" לכבוד חג פורים ברחבי המחוז, לאיסוף מעילים ושמיות חורף על-ידי ממ"צים מוסדיים בשיתוף עם הממ"צים השכבתיים.
- ✓ איסוף והפצה של היוזמות שנבחרו בהאקטונים. עידוד הפקת סרטוני יוזמות של תלמידים בנושא טבע וקיימות.
- ✓ חיילי פרק משימה בעיר לוד יעבירו תכנים בשיעורי חינוך בנושא טבע וקיימות וכן יתכננו מיזם רשותי.

של"ח וידיעת הארץ

- ✓ הפצת חידוני שבט לבתי הספר היסודיים באמצעות רכזי טיולים.
- ✓ כנסי ט"ו בשבט של הנהגות המש"צים ברחבי המחוז.
- ✓ סדרי ט"ו בשבט מתוכננים ב-10 בתי ספר בהם מתקיימים לימודי של"ח.
- ✓ סיורי של"ח בחודש זה יהיו בדגש משבר האקלים ואהבה לטבע.
- ✓ חידון של"ח בחודש שבט בדגש על אהבה לטבע.

מנהיגות

- ✓ "מנהיגות ירוקה" - הקמת קבוצות מנהיגות ירוקה בחטיבות ביניים במחוז. התהליך מלווה בהשתלמות וליווי המורים ע"י הרשת הירוקה ומטה לחינוך אקלימי במשרד החינוך.
- ✓ כנס קבוצות "מנהיגות ירוקה" ב - 19.2.23

מרכז - המשך

חברה ערבית

- ✓ קיום פעילות במסגרת חוגי הסיירות ברשויות הערביות בשיתוף עם החברה להגנת הטבע להעלאת המודעות להשלכות שינויי האקלים בקרב בני הנוער.
- ✓ סדנאות מנהיגות בקרב התלמידים - קהילה למען האקלים.
- ✓ פעילות של בתי-ספר ירוקים בקרב בתי-ספר יסודיים המכילים את התוכנית (8 מפגשים וסיורים) ברחבי המחוז.
- ✓ התנדבות כיתות במסגרת המעורבות החברתית בחוות החקלאיות.
- ✓ פעילויות התנדבותיות של ביה"ס תיכוניים בחברה הערבית במסגרת מגמות מנהיגות / מעורבות חברתית בהקשר של שינויי האקלים.
- ✓ פעילויות חברתיות לקידום קיימות בשיתוף עם תחומי הדעת: מיחזור, עיצוב סביבות למידה, קידום סביבה ירוקה, נאמני סביבה, 'קח את הזבל איתך'...
- ✓ ביקורי תלמידים באתרי חינוך סביבתי.

חמ"ד

- ✓ שבוע אהבת הארץ: "להתאהב בה כל יום מחדש".
- ✓ חיזוק אהבת הארץ וקיימות. תכנית בהובלת מועצת תלמידי הקהל בבית הספר ובקהילה.

תל אביב

1. סיורי של"ח בדגש על שמירת טבע, הגנת הסביבה.
2. שביל המחוז- פרויקט מחוזי שנתי של סיור משותף לכלל מורי השל"ח ביצירת שביל אחד לכל אורך מחוז ת"א- השנה בסימן של קיימות ושמירה על הסביבה. תחרות מחוזית בין כל בתי הספר אשר משתתפים בפרויקט.
3. ניווטניה- ניווט אשכולות מש"צים וקהילה בשמורת טבע פולג בסימן שמירה על הטבע
4. הדרכת תכנים בנושא הגנת הסביבה ביום מרוכז מנחה עם מוריו והפצה לכלל מערכי שיעורי השל"ח בבתי הספר.
5. העברת מערכי שיעור ותכנים לכלל רכזי הטיולים באמצעות המידעון החודשי לרכזי הטיולים.

דרום

חינוך חברתי קהילתי

- כנס מחוזי לרכזי מעורבות וממ"צים בנושא שינויי האקלים ויזמות.
- עידוד וליווי הפקת האקטונים בית ספריים במחוז בנושא שינויי האקלים.
- הטמעת תכנים ויזמות בנושא ב"קהילות לומדות" רשותיות.
- הפצת תכנים חברתיים בנושא שינויי אקלים והטמעתם בשיעורי חינוך בבתי הספר.
- הפקת יריד מיזמים מחוזי סביב נושאים חברתיים רלוונטיים וביניהם שינויי אקלים.
- שיתופי פעולה עם תכנית "יוצרים שינוי" לקידום יוזמות בתחום זה.
- הטמעת תכנים הקשורים בשינויי האקלים בהכשרות לכל רכזי החינוך החברתי, רכזי המעורבות החברתית ומנחי מועצות התלמידים.
- השתלמות מחוזית בנושא שינויי אקלים.
- "שבוע ואהבת" בנושא שמירה על כדור הארץ בהובלת מועצות התלמידים והמש"צים בבתי הספר העל יסודיים - הסברה בכיתות, פעולות ויוזמות בית ספריות כגון: תערוכות מחומרים ממוחזרים, שיעורים בכיתות כל ידי נציגי קבוצות מנהיגות בית ספריות, יריד דוכנים המציע פתרונות למניעת משבר האקלים ועוד..
- "צרכנות נבונה" תכנית לשימור כדור הארץ בבתי הספר באשקלון.

דרום - המשך

של"ח וידיעת הארץ

- הטמעת תכנים בנושא שינויי האקלים בהכשרות לכל מורי השל"ח במחוז.
- בכל ימי השדה והמסעות באחריות של"ח מתקיים "מעגל של"ח" בנושא שינויי האקלים באופן קבוע
- במסגרת "שבט בטבע" יתקיימו סיורים לאורך שביל ישראל במקטע הדרומי שבהם יעברו פעילות תורמת לאזור וכן יחידות תוכן מותאמות לחברה הבדואית, לחמ"ד ולמגזר הממלכתי בנושא שינויי אקלים.
- הטמעת נושא שינויי האקלים בהכשרת המש"צים.
- פעילות ייחודית שתועבר על ידי המש"צים הבוגרים לפש"צים בנושא שינויי האקלים במסגרת סמינר חנוכה בנגב.
- תחרות בין מורי השל"ח לנושא מיזם ייחודי בנושא שינויי האקלים.
- מש"צים בוגרים יעבירו שיעורים לתלמידי כיתות ה'-ו' בבתי הספר המזינים במחוז בנושא שינויי האקלים.
- במסגרת ריענון רכזי טיולים הנושא השנה יהיה בדגש שינויי האקלים.

תל אביב - המשך

1. מערכי שיעור מותאמי גיל (יסודי-חטע, ומיוחד) , ורעיונות לשיח בכיתות ולהובלת מיזמים במעורבות החברתית הועברו בכל מפגשי הפורומים והקורסים של בעלי התפקידים בחינוך החברתי.
2. בעלי התפקידים בחינוך החברתי (ליבה, מעורבות מנהיגות) מובילים בבתי הספר עיסוק בנושא בפלטפורמות שונות: שעת מחנך, הרצאות, ימים ממוקדים, סמינרים, האקטונים ועוד. (לדוגמה: תלמידים מתל אביב השתתפו ביום עיון אקדמי שהתקיים באוניברסיטת תל אביב)
3. בני נוער במחוז מובילים מיזמים שונים בנושא לדוגמה:מיחזור ותרומת בגדים וחפצים, הכנת צמחי בית כחלק מההבנה של תרומתם לבריאות הנפש, מסיק זיתים של פירות שנת השמיטה ותרומת התוצרת לקשישים.
4. העיר רמת גן בחרה למקד בנושא הקיימות והאקלים את העשייה החינוכית /חברתית בתשפג -בכל בתי הספר באמצעות: חשיפה , העמקה, שינוי אורח חיים ופיתוח יוזמות תלמידים.
5. השתתפות פעילה במפעלים גלובליים כגון: צעדת האקלים, מירוץ שליחים בינלאומי ועוד.
6. העיר נתניה מובילה כבר שנה שניה במערכת החינוך תוכנית עירונית "קסו"ם" שבמרכזה אחריות כלל קהילתית לנושא הקיימות והאקלים

חיפה

- ✓ כנס מנהל חברה ונוער מחוזי מנהיגים את הדרך בשביל הסביבה- כלל בעלי התפקידים במחוז- 21.2.2023.
- ✓ מועצות תלמידים למען משבר האקלים- קבוצות מנהיגות בבתי הספר אשר מעבירים תכנים יחודיים בנושא ועוברים הכשרה על משבר האקלים
- ✓ מעורבות חברתית- בתי הספר בדגש על תוכניות חינוכיות ויוזמות למען משבר האקלים
- ✓ סדרי ט"ו בשבט מתוכננים בבתי ספר במחוז
- ✓ סיורי של"ח בחודש זה יהיו בדגש משבר האקלים ואהבה לטבע.
- ✓ הכשרות לכל רכזי החינוך החברתי, רכזי המעורבות החברתית, רכזי הכנה לצה"ל ומנחי מועצות התלמידים-חשיפה לתכנים ופעילויות
- ✓ הפצת תכנים חברתיים בנושא שינויי האקלים לצורך שילובם בשיעורי חינוך בבתי הספר.
- ✓ הפצה של היוזמות שנבחרו בהאקטונים. עידוד הפקת סרטוני יוזמות של תלמידים בנושא טבע וקיימות.

צפון

- ✓ הקמת רשת מועצות ירוקות אקטיביות בתחום איכות הסביבה.
- ✓ יום למידה מניפה- מדברים אקלים
- ✓ פורום לרכזי מעורבות חברתית- חינוך אקלימי בהיבט חינוך חברתי קהילתי.
- ✓ פורום לרכזי חינוך חברתי קהילתי- חינוך אקלימי בהיבט חינוך חברתי קהילתי. חשיפה לגופים ירוקים
- ✓ השתלמות ייחודית בשיתוף הרשת הירוקה והמשרד לאיכות הסביבה: חינוך אקלימי בהיבט חברתי קהילתי. (יחידות תוכן הכשרות חח"ק)
- ✓ יום הערכות מורי של"ח
- ✓ סמינר מועצות תלמידים – יוזמות בתחום האקלים

ירושלים

רציונל

העלאת מודעות בקרב בעלי התפקידים; מפקחים, מדריכים, מורים, בני ובנות הנוער בנושא שינויי האקלים, תוך מעורבות ועשייה קהילתית חברתית של הצוות החברתי ובהובלת קבוצות מנהיגות במחוז.

מועצות תלמידים ונוער והנהגת המש"צים יפעלו יחד ובשיתוף פעולה עם הצוותים החברתיים חינוכיים בבתי הספר וברשויות כדי לעודד וליזום פרויקטים.

כמו כן, קבוצות המנהיגות יפעלו בשעות הלימודים ואחר הצהריים, יחנכו בתי ספר יסודיים כדי לשמור על הרצפים החינוכיים יסודי, על יסודי, פורמלי ובלתי פורמלי.

דרכי פעולה

- הכשרת מפקחים ומדריכים בנושא שינויי האקלים.
- יצירת ערכה לשטח ללימוד והעשרה בתחום שינויי האקלים
- חיבור נושא שינויי האקלים ללוח השנה העברי (נטיעות לפני ט"ו בשבט, מחזור תחפושות – פורים, ניקיון שטח לפני פסח וכדומה)

ירושלים - המשך

חח"ק

- חשיפת נושא שינויי האקלים בהכשרות ובכנס בעלי תפקידים לכלל רכזים חברתיים ורכזי מעורבות
- בניית מערכי שיעור בשיתוף רכזים חברתיים רכזי מעורבות ומורי של"ח
- עידוד יוזמות ופרויקטים **במעורבות החברתית** בנושא קיימות ושינוי אקלים
- עידוד מוסדות החינוך לקיים **יום שיא בשיתוף צוותי המורים, ההורים התלמידים והקהילה**
- **האקתון מחוזי** למנהיגויות הנוער במחוז- מועצות תלמידים, מש"צים ומד"צים
- הכנת ערכה חינוכית לצוותי חינוך שיופץ בעלון המחוז

ירושלים - המשך

של"ח

- הכשרה למורים חדשים בתחום
- פעילות בזום בנושא שינויי האקלים ויצירת הפעלות בימי שדה לכלל מורי המחוז ב 27.12.22
- ימי שדה בהובלת מורי של"ח בסביבה הקרובה של ביה"ס
- שיעורים בנושא על בסיס סדנת מבטיחים ומקיימים שנכתבה על ידי אגף של"ח ואתר נע"ם
- מש"צים יבנו ויעבירו פעילויות בבתי הספר היסודיים מהם הגיעו.
- שילוב הנושא – שינויי אקלים במסגרת ימים רשותיים (מעלה אדומים, בית שמש, גוש עציון, בקעת הירדן, חלק מהעיר ירושלים)

ירושלים - המשך

מועצת התלמידים והנוער והנהגת המש"צים

- סרטונים פעם בחודש להעלאת מודעות (הידעת, נתונים, סליחה על השאלה *מה יקרה עוד 100 שנה? יום בחיי, הסברה על פחי מיחזור)
- יום התנדבות - ט"ו בשבט / יום המעשים הטובים
- תחרות בין בתי ספר בנושא יוזמות
- מיחזור תחפושות לקראת פורים
- לקראת פסח - החזרת טובה לרשות - מנקים שטח ברשות
- במליאת המועצות הפתוחה- נקיים חלוקה לקבוצות ונציע יוזמות ופרויקטים בנושא
- אתגר 21 יום: יריד יד שניה, יום ניקיון, אתגר רשויות - מצלמים לפני ואחרי ותולים שלט של היינו פה, פחי מיחזור ועוד.
- אתגרי סרטונים: מיחזור פסולת לפחי מיחזור נכונים, הסבר ב-30 שניות על משבר האקלים, יצירה מפסולת - יוצרים ממיחזור, למה אני ממחזר/ת? תהליך המיחזור

התיישבותי

- שח"ק ירוק: הכשרת רכזי שח"ק ירוק- רכזי חינוך לקיימות ולקהילה, ומתן כלים להובלת תכניות בית ספריות המעצימות את הייחוד הסביבתי והקהילתי של בה"ס.
- שח"ק ירוק ו'שינויי אקלים': הובלת למידה חוץ כיתתית ושילוב תכני 'שינויי אקלים' בתוך מקצועות הלימוד.
- מועצת תלמידים ומנהיגות ירוקה- הקמה של קבוצות מנהיגות והובלת תכניות בבית הספר בסימן שינויי אקלים וחגיגות טו בשבט- נטיעות, טיולי בסביבה הקרובה, סיורי מורשת.
- 'שינויי אקלים': מיזם מחוזי- הכשרת תלמידים לתפקיד שגרירי לקט ישראל, שיובילו תוכניות לצמצום אובדן ובזבז מזון. מפגש ההכשרה המחוזי ב9.2 יחד עם עמותת 'לקט ישראל'.
- צמצום בזבז מזון ואובדן מזון: שיתוף פעולה עם עמותות המקדמות את הנושא (רובין פוד, לקט ישראל, סחר הוגן), והובלת אירוע מחוזי מוביל בכפר הנוער רמת הדסה במהלך חודש פברואר עם עמותת רובין פוד.

התיישבותי - המשך

- הפצת חומרים, פעילויות ומערכי שיעור במהלך חודש ינואר להעלאת מודעות לנושאי שינויי האקלים, קיימות ושמירת הסביבה.
- קהילות לומדות לבעלי תפקידים בחינוך החברתי ולמידת עמיתים בנושא קיימות ויוזמות המקדמות אורח חיים מקיים.
- ציון ט"ו בשבט באירועים בית ספריים המשלבים יוזמות תלמידים, קהילה, ולמידה פעלנית. לדוגמה: דוכני וחנויות יד שנייה.
- עידוד בתי הספר לקיים תוכניות המשלבות מעורבות חברתית לקיימות ולשמירה על הסביבה, למקום ולקהילה. לדוגמה מיזם 'קחו אתכם את הזבל', תכנית 'העץ הנדיב' עם לקט ישראל, התנסות קבוצתית בנושא.
- קחו אתכם את הזבל- הפצה ופרסום התכנית דרך מנהיגויות תלמידים, רכזי חח"ק, רכזי שחק ושיתופי פעולה עם מועצות אזוריות.

חברה חרדית

חינוך חברתי: שילוב נושאי חינוך אקלימי בפעילויות חח"ק. שיעורי חינוך בנושאי אורח חיים מקיים, אחריות לסביבה ויזמות סביבתית. צמצום צריכה. השיעורים יכללו הקשרים ממקורות ישראל. פותחו יחידות הוראה מתאימות במחוז. הכונה לאורח חיים מקיים: אירועים בית ספריים המעודדים צמצום צריכה, שימוש חוזר, נטיעות וגיבוי בביה"ס, אימוץ קהילה ועוד.

אירוע מחוזי מרכזי: תחרות מחוזית בין בתי הספר בנושא חינוך אקלימי לפי שכבות גיל. מעורבות חברתית: עידוד יוזמות ופרוייקטים תוך שילוב שעות פרטניות או שעות לפרוייקטים קבוצתיים, כגון: גגות ירוקים, גיבוי קהילתי, אימוץ אתר, אימוץ קהילה, גמ"חים בנושאי צמצום צריכה, שימוש חוזר והפרדת פסולת, תלמידים מפעילים גנים ויסודי בנושא ועוד.

חברה חרדית - המשך

חינוך אקלימי בטיולים: שילוב יחידות למידה בטיול או למידה מבוססת מקום תוך התייחסות להיבט הסביבתי. בנושאי חינוך אקלימי, ריאות ירוקות, שטחים פתוחים, מגוון ביולוגי וכד'. שילוב חינוך אקלימי בימי רענון לרכזי טיולים ובמידעונים מחוזיים.

אימוץ אתר, ניקוי פסולת, הימנעות מפגיעה בחי וצומח, חיבור למיזם "לוקחים את הזבל איתנו", נטיעות ט"ו בשבט ועוד.

הכנסת נושא משבר האקלים וקיימות בתכנית השתלמויות מדריכי חברה ונוער והנחיית צוות הדרכה מחוזי

חברה ערבית

כתיבת מערכי שיעורים לתלמידים בנושא שינוי אקלים בבתי הספר הערביים

הכנת הפעלות ומשימות בנושא שינוי אקלים וביצועם בימי שדה

הכנסת נושא חינוך לשינוי אקלים וקיימות בחזון הבית ספרי ובתכנית הפדגוגית של בתי הספר

עידוד יוזמות ופרויקטים במעורבות החברתית בנושא קיימות ושינוי אקלים

הכשרת בעלי תפקידים בחינוך החברתי קהילתי ובמסגרות החינוך הבלתי פורמלי בנושא קיימות

הקמת מסגרת מנהיגות נוער חדשה בנושא קיימות

יצירת תחרויות בין בתי הספר בנושא שימור טבע וקיימות

בניית ההכשרות של ראשי הגדודים והמורים במסגרת תכנית צופי בתי הספר בדגש על נושא הקיימות , צעדת

הצופים הארצית תהיה תחת הנושא קיימות ואיכות הסביבה

חיזוק שיתופי פעולה עם המגזר השלישי עמותות וגופים העוסקים בנושא קיימות , יוזמות ופרויקטים במרחב הציבורי